

Ukrainian Orthodox Church of Canada Українська Православна Церква в Канаді L'Église orthodoxe ukrainienne du Canada

[Home Page](#) | [Listing of Articles](#)

**Свята Рівноапостольна
Велика Княгиня Київська
Ольга у Св. Хрещенні
Олена**

**Holy Equal-to-the-Apostles
Great Knyahynia of Kyiv
Ol'ha, in Baptism Helen**

Fr. Ihor Kutash - о. Ігор Куташ

kutash@unicorne.org

**«Благословенна ти між жінками
руськими, бо ти полюбила світло та
покинула темряву» (Патріарх Св.
Полієвкт при Хрещенні Св. Ольги)**

У мене - особиста пошана до Великої Княгині Київської Св. Ольги, пам'ять якої ми святкуємо 24-го липня за григоріанським календарем (це – 11-го липня за юліанським). Моя бабуся по батькові Єлена (так буковинці кажуть на «Олену»), поділяла її Хресне ім'я, та й до якоїсь міри й її життєві обставини, бо ж повдовіла в війні і мусіла сама без мужа виховувати 3-ох синів і дочку. Її успіх у цьому нелегкому завданню продовжив мій батько, Юрій, який теж повдовів і мусів виховати 2-ох діточок (наймолодша, Єлена, має ім'я своєї бабусі), коли наша мама заснула в Господі. А мені, старшому з них, мама під натхненням прочитаної нею ранньої історії України, дала ім'я мужа Св. Ольги, Ігор (було воно дуже незвичайним у нашому середовищі в північній Альберті

**“Blessed are you among the women of
Rus’, for you have forsaken the
darkness and have loved the Light”
(Patriarch St. Polyeuctus at St. Ol’ha’s
Baptism)**

I have a personal devotion to the Great Knyahynia of Kyiv, St. Ol'ha, whose memory is celebrated on July 24 on the Gregorian Calendar (which is July 11 on the Julian). My paternal grandmother Yelena (Helen) shared Olha's baptismal name, and, to some extent, her life situation, since she became a war-widow and had to raise 3 sons and a daughter as a single parent. Her success at this difficult challenge was carried on by my father, George, who became a widower and had to raise 2 small children (the youngest, Helen, has her grandmother's name) as a single parent, when our mother fell asleep in the Lord. And I, the elder of these, was given the name Ihor (a most unusual one in the northern Alberta community of my youth – and I was

в часі мого юнацтва і мене часто цим дразнили – а мені це надало почуття вдячності за своє походження).

Свята дійсно була жінкою особливою, як пише в цій статті про неї (англійською мовою) Олександр Роман: [ось тут](#). Вона - уроджинець давнього міста Пскова (сьогодні це північно-західна Росія, близько Естонського кордону), варязького походження, як видно з її імені, слов'янізованого з імені «Гелґа», що означає «Свята» (воно також жіночий варіант імені «Гелґі», що в українсько-слов'янському варіанті стало іменем «Олег»).

Її хоробрість та мудрість можна пізнати в розповіді про її зустріч з майбутнім її мужем, Князем Київським Ігорем (по-варязькому «Інгвар») близько 903 р. (як описує в її *Життїю* Св. Димитрій Ростовський). Князь полював біля річки Великої і треба було йому переплисти її. Побачив юнака в човні і домовився про переїзд. А вже в човні він зауважив, що юнак – справді дівчина... і заворушилась у Князеві пристрасть. Ольга (це ж була вона) мудро відштовхнула його загравання, напоминаючи йому про те, що йому, як Князеві личить бути прикладом для своїх підданих, щоб вони його поважали та ним захоплювались, а не сміялися з приводу його невгамовності. До цього ж додала, що вона неухильно вирішила зберегти свою честь – хоч би то й на дні річки. Князеві заімпонували її хоробрість та мудрість і замість стати коханкою, вона стало йому дружиною.

Володіння Ігоря над землями Русі позначене конфліктами – це ж зовсім не надзвичайно в тих днях. Його наскоки на Візантію довели до угоди з Імперією в 945 р., невдовзі до його смерті з рук слов'янського племені Деревлян, від яких він збирав (кажуть надмірну) данину. Княгиня Ольга зрозуміла, що вона мусить негайно проявити крайню силу, якщо зберегти владу над своїми підданими. Вона домоглася жорстокої

teased a lot about it but it strengthened my sense of my roots), after St. Ol'ha's husband, by my mother, who was inspired to do so upon reading the early history of Ukraine.

The Saint was a truly remarkable woman as we may read in this article about her by Alexander Roman: [click here](#). Hailing from the ancient city of Pskov in what is today north-western Russia, near the Estonian border, she was of Norse stock, as evidenced by her name, which is the Slavicised version of "Helga", which means "holy" (it is also the female version of the name "Helgi", which became "Oleh" in the Ukrainian Slavonic version).

Her courage and wisdom are in evidence in the story of her meeting with her future husband, Knyaz' Ihor (Norse "Ingvar") of Kyiv about the year 903 (recounted in her *Vita* by St. Demetrius of Rostov). The Knyaz' was hunting near the Velyka river and needed to get across. He saw a youth on a boat and was able to negotiate a ride. On the boat, he discovered that the youth was a young woman and desire stirred in the Knyaz'. Ol'ha (for it was she) wisely rebuffed his advances reminding him that, as Knyaz', he had to set an example for his subjects so that they would respect and admire him instead of laughing at his exploits of lust. She added that she was determined to maintain her chastity - at the bottom of the river if need be. The Knyaz' was impressed by her courage and wisdom and instead of a mistress she became his wife.

Ihor's reign over the lands of Rus' was marked by conflicts – not at all unusual in that day. His incursions into Byzantium brought about a negotiated treaty with the Empire in 945, shortly before his death at the hands of the Derevlianian Slavs from whom he was gathering (excessive) tribute. Knyahynia Ol'ha, realizing that she had now to display extreme force if she were to

розплати Деревлянам, а тоді вдалася до реформи процедури збирання данини (сьогодні ми б казали «податків») заснувавши для цього адміністративні центри.

З огляду на те, що син Ігоря й Ольги, Святослав, спадкоємець престолу, був ще дитятком, то Ольга стала Управителем Київської держави доки він осягне повноліття. У цьому часі її привабила Євангелія Христова і вона забажала прийняти Святе Хрещення. У 954 р вона подалася зі своїм флотом у Константинополь з наміром поєднатися у Вірі з Візантійською імперією, а також продемонструвати силу й самодостатність Київської Русі. Охрестив її сам Патріарх. Св. Полієвкт промовив ці віщі слова над нею: «Благословенна ти між жінками руськими, бо ти полюбила світло та покинула темряву. І благословлятимуть тебе сини Русі, аж до останнього покоління твоїх онуків».

Хресним батьком Ольги був сам Імператор Константин Багрянородний. Існує цікава розповідь про те, начебто Імператор попросив був руку овдової Ольги у шлюбі. Це доволі неправдоподібно, бо ж Ольга тоді вже була досить у літах. Але якщо таке й було, це міг бути прикладом Візантійської дипломатії, щоб перевірити, які саме наміри в цієї Управительки держави, якої зростаюча потужність спричинювала деякі непокоєння для Імператора. Якщо б Ольга відмовилася, то це можна було б сприйняти, як образу, і тоді була б підстава напасти на флот – і міг би бути успіх бо цього б не сподівалися. А якщо б вона погодилася то це б показало, що її справжній намір завжди був здобути доступ до імперського престолу, і це зусилля рівнож можна було б відбити. Та коли Ольга попросила Імператора бути Хресним батьком, то вона цим самим блискуче оминула дипломатичну пастку. Ніхто не сподіватиметься, щоб вона повінчалася з ним, бо ж він став її Хресним батьком, а шлях для дружніх – але не підлеглих – зв'язків з

maintain her subjects in check, exacted a terrible vengeance on the Derevlians, but then proceeded to reform the process of gathering tribute (today we would say "taxes") by establishing administrative centres for that purpose.

Since the son of Ihor and Ol'ha, Sviatoslav, the heir to the throne, was an infant, Ol'ha became regent of the Kyivan state until he reached the age of majority. During this time she also became attracted by the Gospel of Christ and sought Baptism. She travelled with her fleet to Constantinople in 954, seeking to become one in Faith with the Byzantine Empire, but also to demonstrate the power and independence of Kyivan Rus'. She was baptized by the Patriarch himself. St. Polyeuctus spoke over her these prophetic words: "Blessed are you among the women of Rus', for you have forsaken the darkness and have loved the Light. The people of Rus' shall bless you in all the future generations, from your grandson and great-grandson to your furthestmost descendants."

The Byzantine Emperor himself, Constantine Porphyrogenitos, was her Godfather. There is an interesting account to the effect that the Emperor had asked for the hand of the widowed Ol'ha in marriage. There is some doubt about this, as Ol'ha would have been quite old at the time. If true, however, this may have been an example of Byzantine diplomacy to determine the intentions of this regent of a state whose rising power was a matter of concern for the Emperor. If Ol'ha refused, this could be taken as an insult and thus provide a pretext for an attack on her fleet - which might succeed due to the element of surprise. If she agreed, this would show that her intentions had really been to gain access to the imperial throne and this attempt could be rebuffed as well. When Ol'ha instead asked the Emperor to be her Godfather she brilliantly avoided the diplomatic trap. She would not be expected to marry him, since he was now her Godfather, and the way was left open

Візантійською імперією таки залишився відкритим

Ольга поступала розважно у своєму покликанню, володаря Християнки привести свій нарід до Христа. Вона вшанувала Аскольда й Дира, своїх попередників (а може попередника, бо ж дехто твердить, що обидва імена відносяться до того ж самого чоловіка) на Київському престолі – і в Вірі Христовій, яких (чи якого) Олег (що був володарем перед Ігорем) був забив, щоб забрати престол. Зробила це спорудивши два Храми (Св. Миколаю – тобто «переможцеві» - і Св. Ірені – тобто «мирній») на Аскольдові Могилі. Вона не настоювала на тому, щоб її піддані, чи й її син Святослав, навернулися до її Віри. Вона довіряла, що вона зростатиме поміж її підданими, як закваска в тісті, та що вони згодом зроблять правильний вибір коли настигне на те пора.

Святослав зі своєї сторони залишився язичником до кінця своєї земної мандрівки, хоч він і шанував Християн і давав їм повну свободу й признання. Володимир, син Святослава і служниці Ольги Малуші, досягнувши престол, спочатку намагався підсилити поклоніння і звичаї язичників, включно з людським жертвоприношенням. Цей етап його володіння тривав не довго. Його певно зворушила геройська смерть Варязьких Мучеників Феодора й Івана ([ось тут](#)), а були й інші спонуки прийняти Віру його бабусі Св. Ольги. Зовсім певно, приклад її відваги та мудрості глибоко вплинули на Св. Володимира. А через нього мрія Ольги про те, що колись просвітить Віра Христова Київську Русь та інші країни таки здійснилася.

Українці зокрема, але також і росіяни, білоруси та інші спадкоємці скарбів Київської Русі повинні бути дуже вдячними Св. Ользі, яку поминаємо. Нехай її приклад зворушує й нас, як це було зі Св. Володимиром, намагатися щораз сильніше встановлювати Царство Христове в наших серцях та в світі

for fraternal – but not subordinate – relations with the Byzantine Empire.

Ol'ha proceeded prudently in her vocation as a Christian ruler to bring her people to Christ. She gave honour to Askold and Dir, her predecessors (or possibly predecessor, since some maintain that the two names may refer to the same man) on the throne of Kyiv - and in the Christian Faith, whom Oleh (who had ruled before Ihor) had killed to take over their throne. She did so by building two Churches (to St. Nicholas – meaning “the conqueror” – and St. Irene – meaning “peaceful one”) on the Askold Burial Mount. She did not insist on her subjects’ – nor her son, Sviatoslav’s, conversion to the Faith. She trusted it to grow gradually, like yeast in dough, among her subjects, who, she trusted, would make the right choice when the time came.

Sviatoslav, for his part, remained a pagan to his last days although he respected Christians and gave them full freedom and recognition. Volodymyr, the son of Sviatoslav and of Ol'ha's maidservant, Malusha, upon coming to the throne, at first sought to strengthen pagan worship and traditions, including human sacrifice. This phase of his rule was short-lived, however. I have speculated that he may have been moved by the heroic death of the Varangian Martyrs, Theodore and John ([click here](#)), as well as by other considerations in deciding to adopt the Faith of his grandmother, St. Ol'ha. It is however certain that her courageous example and wisdom had a profound influence upon St. Volodymyr. And through him, Ol'ha's dream of the Faith of Christ enlightening Kyivan Rus' and other lands came to fruition.

Ukrainians especially, as well as Russians, Belarusians and other beneficiaries of the legacy of Kyivan Rus', have much for which to be grateful as we commemorate St. Ol'ha. May her example move us, as it did St. Volodymyr, to seek

навколо нас. Амінь.

to establish ever more firmly the Kingdom of Christ in our hearts and in the world around us. Amen.